

Zpráva.

Kdy přesně to začalo, se neví. Pochybuji, že se na to někdy přijde. Všeobecně se má za to, že počátky Zmatku jsou spojeny s rokem 2000. Je to ale domněnka diletantská, jelikož nebere v úvahu samotnou povahu jevu. Jak bychom mohli mluvit o začátku něčeho, co ani nejsme s to pořádně popsat? Mluvíme-li přesto o jakémisi začátku, mluvíme už dávno o něčem jiném, o jakési naší představě čehosi, co se zamýšleným objektem výpovědi nemá ani zdaleka nic společného. Nicméně lidé nemohou o událostech nepřemýšlet, a tak se ve společnosti opět vytváří pověry a další domněle překonané reakce na neznámo. Do našeho důvěrně známého světa se vracejí kouzla a čáry, jen tak trochu jinak, než jsme předpokládali.

Ono „počáteční“ období chápeme tedy spíše jako jakýsi bod, kam až jsme schopní věc zdánlivě stopovat. Klíčové slovo pro toto období je nepochybně odpoutání. Finance čím dál více získávaly vlastní nezávislost na svém těle a stále více se přesouvaly do mozků počítačů, jejichž pochody se s prvními kvantovými procesory rozeběhly člověku neznámo kam. Odpoutala se mezilidská komunikace – vznesla se do oblak, kde, aniž by si toho kdo všiml, už se ptákům nelétalo tak snadno jako dříve. Podobný proces se týkal i natolik všedních věcí, jako je jídlo – první recepty bez přírodních, do té doby nenahraditelných, surovin. Možná je to jen intuice člověka, která tyto fakty spojuje s následnými událostmi. Těžko soudit, jelikož žádná pevná spojnice mezi čímkoliv už nám není známa. Předpokládá se dokonce, že ani nic jako pevná spojnice neexistuje – vůbec žádné pevné spojnice. Ze světa se postupně stala pěnovitá hmota plná souvislostí bez možnosti vysledování – chuchvalce prachu z nečekaných materiálů.

Jednou z prvních zaznamenaných událostí, kterou je možné k onomu procesu s určitostí vztáhnout, je případ z Hořovické pekárny roku 2008. Struktura Tuček, v současnosti hojně využívaná v architektuře a kosmickém vývoji, byla objevena ve skladovací místnosti, kam byly sváženy vyřazené kusy pečiva, aby se z nich následně vyráběla strouhanka. Tato místnost se vyskladovala jednou za týden výklopnými dvířky v podlaze. Třináctého dubna byla zaměstnancem nejprve hlášena porucha na výklopném zařízení, ovšem vzápětí bylo zjištěno, že ve spodní místnosti visí dvířka dokořán. Rohlíky se ale nesypaly. Hrubá síla nepomáhala. V hromadě rohlíků byla po podrobnějším prozkoumání nalezena jistá uspořádanost – struktura později proslavená pod jménem svého objevitele Miroslava Tučka. Při zběžném pohledu nebyla v hromadě patrná žádná míra organizace. Skladník Hořovické pekárny se o nálezu vyjádřil takto: „Řekli byste normální hromada rohlíků, jenže ty rohlíky se nedaly lopatou ani nabrat, jak pevně to drželo.“ Místo nálezu bylo okamžitě uzavřeno a přivoláni odborníci. Prozkoumáním stárí pečiva vědci našli jakési jádro z nejstarších kusů. Jedná se o sedmnáct neuvěřitelně přesně uspořádaných rohlíků, které dohromady tvoří oválný tvar zhruba o velikosti medicinbalového míče. Povrchové uspořádání tohoto útvaru má takové vlastnosti, že rohlík položený či dokonce hozený na jeho povrch nemá jinou možnost, než zapadnout přesně do struktury a stát se jeho součástí. Bohužel člověk zatím není schopný takové jádro uměle vytvořit. Neexistuje technika, pomocí které by bylo možné umístit objekty v prostoru tak přesně, jak by bylo potřeba. Proto je nutné užívat tohoto jádra coby zdroje a struktury si jaksí „vypěstovat“. Není nutné příliš zabíhat do technických podrobností. Vědci se posléze naučili strukturu uměle dělit a jádro, stále jediné na zemi, je drženo pod přísným dohledem.

Zdálo se, že taková událost se snad může stát jen jednou za celý život planety. Byla dokonce spočtena pravděpodobnost a lidstvo, ukonejšeno vědou, na několik let opět utichlo. Pocit štěstí, že byl člověk svědkem takové náhody, se postupně vytratil. Z celé události se stalo jen další zatmění slunce, které se sice děje jednou za tisíce let, ale člověka vědy znalého z míry na dlouho nevyvede. Náhodu totiž nevidíme a pokud jí nejsme přímo součástí, vlastně pro nás ani neexistuje.

Dlouho po hořovické události, a bez jakéhokoliv náznaku či pocitu spojitosti, se mezi lidmi čím dál více hovořilo o jakési firmě. Či spíše firmách, jelikož se věc odehrávala na více místech současně. Jiní se domnívali, že jde o novou politickou stranu. Domnívali se, že to, co vidí, jsou části její předvolební kampaně, ale ani to se později nepotvrdilo. Lidé se přikláněli jednou k tomu, jindy zas k onomu vysvětlení. Ve skutečnosti to nikdo zvláště neřešil. Byly to přeci jen drobnosti, na které přijde řeč, jen když už opravdu není o čem mluvit. Různorodost událostí později vytvořila také hypotézu o jakési „zážitkové“ organizaci, která funguje na základě nejasných pravidel. Ale vše začalo mnohem nenápadněji, a tak bylo ještě mnoho jiných možností, s čím si dění spojit a jak jej vysvětlit.

Období, o němž mluvím, trvalo několik let. Proces všímání, a především uvědomování si chybějících vysvětlení – detekce náhody – byl velmi pozvolný. To, že o věci nyní vůbec můžeme hovořit, je důsledek několika radikálních projevů, které upozornily na celosvětové rozměry počínající proměny. Vždyť některým jevům prostě jen chybělo vysvětlení – některým dopisům třeba chyběli odesílatelé. Ale kdo opravdu pátrá po odesílateli reklamních materiálů? Jako první po anonymních autorech začali pátrat firmy, jimž chyběly peníze za provedené zakázky. Nezaplacení za provedenou práci není v podnikatelském světě nic neobvyklého, proto tyto případy nebyly původně spojovány s ničím nepřírodním. Vyskytly se však také opačné příklady, kdy na účet firmy dorazila několikanásobně vyšší suma, zcela neúměrná ceně zakázky. Nejvíce se posléze proslavil případ, kdy majitel papírnictví za několik balení kancelářského papíru obdržel dvanáct milionů korun. Stát se postaral o jejich zdanění, ale jinak nemohl nikdo zasáhnout. Adresa, na kterou měly být papíry odeslány, patřila francouzskému velkoobchodníkovi s kůžemi. Ten o ničem nevěděl. Ani v jednom z těchto případů se nepodařilo jakkoli určit identitu objednavatele. Zpětná komunikace neprobíhala buď vůbec anebo nabývala zvláštních jazykových forem. Různorodá forma dopisů dala vzniknout diskusi, která nakonec vyústila v celosvětový teoretický spor, tzv. Spor o psanosti. Zatímco jedna strana se v dopisech snažila dokázat přítomnost vědomí, druhá hovořila o náhodných zbloudilých datech. Shody se nedosáhlo dodnes.

Lidé byly různými médii zváni na události, jejichž účel nebyl zřejmý. Mnohdy velkolepé události s drahými jídly, obsluhou a zábavným programem byly perfektně zorganizovány. Stopy k prvotnímu objednavateli ale nikdy nevedly. Všeobecně se má za to, že šlo jen o další, mnohem rozvinutější, podobu oněch chuchvalců prachu.

Naděje jednotlivců, že také jim se jednou přihodí ona šťastná náhoda, se mísila s narůstajícími obavami politiků. Snaha se přizívat, mnohdy doslova, na velkých akcích bez pořadatele, se stala cílem mnohých, zatímco nejasnost, zahalující stále větší část světa, dávala vzniknout primitivním kultům. Neustále překvapující a měnící se podmínky těchto jevů postupně znemožnili existenci konspiračních teorií, které se snažili vysvětlovat dění pomocí tajných spolků. Uvědomili jsme si, že tomu nerozumíme. Uvědomili jsme si to všichni a máme strach. Děje se to stále vícero věcem.

Napsal Viktor Dedek pro výstavu *Vážená paní, krájená mlha* (2016).